

контролем. Похідними в системі контролю є наявність планів та інтегрована організаційна структура, що забезпечує заходи контролю через систему зворотного зв'язку з підрозділами.

Доповідачкою розглянуто три основних рівні контролю (стратегічний, управлінський та виконавський) та зроблено висновки щодо необхідності попереднього контролю. Доведено, що оперативне забезпечення статистичними даними, які є одним із нефінансових засобів контролю, та своєчасний аналіз усіх аспектів бібліотечної діяльності на сьогодні можливі лише за умови застосування інформаційних технологій.

О. М. Василенко розповіла про розроблені та запроваджені нею технології опрацювання статистичних показників та обліку виконання бібліотечно-бібліографічних процесів і операцій, починаючи від індивідуального і закінчуючи загальнобібліотечним, що базуються на програмі Microsoft Excel пакету Windows. Вони забезпечують швидкий та систематичний збір даних, їх доступність, розширюють можливості аналітичної обробки матеріалу, надаючи тим самим можливість здійснення своєчасного контролю – однієї з основних функцій бібліотечного менеджменту.

Учасники секції дійшли висновку, що:

□ трансформація бібліотечної сфери в мінливих умовах соціально-економічних перетворень характеризується прийняттям бібліотекою економічних пріоритетів розвитку, активним входженням у ринкові умови життєдіяльності;

□ формування концепції бібліотечного менеджменту та впровадження новітніх технологій у процеси управління сприятимуть розширенню функціональних можливостей книгозбірень, налагодженню ефективної взаємодії з навколишнім середовищем, розширенню функціональних зв'язків, збільшенню різновидів бібліотечно-інформаційних продуктів і послуг;

□ еволюція бібліотечної професії трансформується у бік розширення фахової компетенції бібліотечно-інформаційних працівників, визначення їх статусу як інформаційних менеджерів і навігаторів інформаційних мереж;

□ потребують визначення сучасні інноваційні чинники професіоналізації, практичні і теоретичні аспекти бібліотечного менеджменту та такі його професійні складові, як культура, свідомість, комунікації.

Учасники секції підтримали пропозиції щодо рекомендацій міжнародної наукової конференції «Професійний імідж бібліотекаря інформаційного суспільства».

Вікторія МАТУСЕВИЧ,
канд. іст. наук, н. с. НБУВ,
Анатолій ЧЕКМАРЬОВ,

канд. екон. наук,
заст. генерального директора НБУВ

© В. В. Матусевич, 2002

© А. О. Чекмарьов, 2002

Бібліотекар – хранитель і носій історичної пам'яті

Питанням, пов'язаним з трансформацією професійного іміджу бібліотекаря в умовах інформаційного суспільства, ролі бібліотекаря як хранителя рукописних та рідкісних фондів, проблемі адаптації фахівця-бібліотекаря в процесі освоєння історико-культурних фондів була присвячена робота секції «Бібліотекар – хранитель і носій історичної пам'яті» (наук. кер. – канд. іст. наук, заст. генерального директора НБУВ Л. В. Муха; зав. відділу Центральної наукової бібліотеки ім. Я. Коласа НАН Білорусі О. В. Стефанович; учений секретар – канд. іст. наук, н. с. НБУВ Т. Є. Мяскова). У роботі секції взяли участь 51 фахівець у галузі книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства та матеріалознавства, які працюють з історико-культурними фондами (з них 14 кандидатів наук та 4 аспіранти НБУВ), в тому числі 33 співробітники НБУВ. Всього було заслухано 32 доповіді. Співробітниками НБУВ було представлено 23 наукові доповіді, 9 – представниками інших бібліотек України та Білорусі.

Активну участь у роботі секції брали фахівці з Центральної наукової бібліотеки ім. Я. Коласа НАН Білорусі, Національної парламентської бібліотеки України, Державної історичної бібліотеки України, Львівської

наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України, Кам'янець-Подільського педагогічного університету, Слов'янського державного педагогічного інституту, Одеської державної наукової бібліотеки ім. О. М. Горького, Міжнародного університету «Рівненський економіко-гуманітарний університет», Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного музею Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр., Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного і Державної науково-педагогічної бібліотеки України.

Головний бібліотекар Національної парламентської бібліотеки України Н. О. Гудімова відкрила роботу секції. У своїй доповіді вона зупинилася на впливі суб'єктивного фактора на загальний стан організації збереження та формування фонду наукової бібліотеки. Доповідачка коротко розглянула еволюцію бібліотечної професії. Протягом століть, вважає вона, основною функцією бібліотекаря було збереження фондів, хранителем яких він був. На зміну йому приходять бібліотекар-комунікатор. Саме на формування такого фахівця зорієнтована сучасна бібліотечна освіта.

Згідно з «Кодексом етики бібліотекаря», прийнятого

Українською бібліотечною асоціацією 1996 р., бібліотекар має постійно вдосконалювати свої знання, вміння та навички, сприяти інноваціям, впровадженню прогресивних інформаційних технологій.

«Наукова бібліотека як професійне середовище формування спеціаліста-фондознавця» – тема доповіді канд. іст. наук, зав. відділу обмінно-резервних фондів НБУВ **О. Г. Кириленка**. Аналіз сучасного стану розвитку наукової бібліотеки і загального рівня підготовленості бібліотечних кадрів за останні роки, на думку доповідача, дає змогу дійти висновку про те, що професійна діяльність зазнає значних трансформацій, на що система підготовки кадрів у профільних навчальних закладах не встигає адекватно відреагувати. Тому наукова бібліотека повинна запропонувати відповідний вимогам часу механізм, який забезпечував би її розвиток як професійного середовища для підготовки фахівців для практичної і дослідної роботи з усіх напрямів бібліотечної справи. На його думку, характер, зміст і специфіка фондознавчого підрозділу висувають особливі вимоги до працівників: їм повсякчас слід здобувати знання і набувати професійні навички. У великій науковій бібліотеці фондознавча діяльність є унікальною і тому характеризується не тільки новизною результатів, засобів і способів їх отримання, але й оригінальністю шляхів і механізмів вирішення проблем. Усе це потребує відповідної роботи з кадрами, а також функціонування системи підготовки і підвищення кваліфікації.

Зав. відділу Центральної наукової бібліотеки ім. Я. Коласа НАН Білорусі **О. В. Стефанович** розповів про сучасний стан рукописних та стародрукованих документів з фондів Бібліотеки, зацентрував увагу на необхідності створення страхового фонду цих документів, вважаючи за неприпустиме використання звичайних способів їхнього копіювання (ксерокопіювання, сканування, фотокопіювання іншими технічними засобами). Тому необхідні сучасні технології мікрофільмування чи оцифрування, в першу чергу – книжкових пам'яток XV–XVIII ст., а також коштовних рукописних документів. Ця робота може бути проведена спеціальним книжковим безконтактним скануванням, що враховує індивідуальні особливості зшитих документів, окремих аркушів, рідкісних книг. Зокрема, сканери типу Zeutschel OMNISCAN 6000 знайшли застосування в Національній бібліотеці Франції, Російській національній бібліотеці та інших великих європейських бібліотеках. Створення страхового фонду в електронному варіанті, а також шляхом оцифрування і мікрофільмування дасть нові, раніше недоступні можливості для дослідників книжкової культури як у Білорусі, та і в інших країнах.

Канд. філол. наук, зав. відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ **О. К. Супрошук** зупинилася у своїй доповіді на проблемах, які стоять перед фахівцями її підрозділу в умовах підвищеного на сучасному етапі інтересу до історичних фондів НБУВ, основою вирішення яких є кадрове питання. Охарактеризовано необхідні якості комплексної кваліфікації фахівців, які

вирішують питання оперативного та якісного обслуговування користувачів спеціальними фондами та введення цих масивів у науковий обіг.

У доповіді «Знання історії та сучасного складу бібліотечних колекцій та зібрань НБУВ як запорука підвищення професійного рівня бібліотекаря» канд. іст. наук, н. с. відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ **Т. Є. Мяскова** зазначила, що професійне зростання бібліотекаря потребує опанування нових знань і сфер діяльності, що неминуче відбувається при дослідженні історії комплектування та сучасного складу фондів. На прикладі відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій – одного з найбільших за обсягом фонду філії № 1 НБУВ – простежено особливості історії формування бібліотечного фонду, охарактеризовано довідково-бібліографічний апарат і досліджено зміст основних колекцій та зібрань.

Викликала інтерес доповідь канд. іст. наук, с. н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ **І. О. Римарович**. На її думку, увага до фаху бібліотекаря – чільної фігури в бібліотечній справі – в його історичному розвитку може становити певний інтерес для науковців, в першу чергу, гуманітарного профілю, широкого кола бібліофілів, усіх, хто цікавиться історією книги ті її буттям.

Доповідачка наголосила, що зміни у статусі бібліотекаря в добу Просвітництва (XVIII ст.) вплинули на подальшу еволюцію фаху бібліотекаря та його професіоналізації, яка остаточно відбулася у XIX ст.

Канд. іст. наук, с. н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ **Є. В. Рукавіцина** у доповіді «Історики-бібліофіли початку XIX століття: митрополит Євгеній та барон Станіслав Шодуар» розкрила взаємозв'язок цих видатних бібліофілів, взаємодопомогу у пошуку рідкісних видань, характер їх колекціонування та наукову роботу.

Охарактеризувала основні загальні риси академічної школи бібліотекарів XIX ст. на прикладі персонального ряду бібліотекарів Київської духовної академії, які відіграли важливу роль в організації бібліотеки КДА, зробивши акцент на їх загальному культурному рівні, вищій духовній освіті, професійних та особистих якостях канд. іст. наук, с. н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ **Л. М. Дениско**.

Доповідь зав. сектору відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ **Р. С. Кириченко** була присвячена нагальним питанням вивчення та виявлення розпорошених книжкових колекцій українських учених XIX – початку XX ст. В. Антоновича, Ф. Вовка, І. Лучицького та ін. Увагу зосереджено на вивченні частини складу їх бібліотек, зокрема французькомовної книги, та шляхів формування книгозбірень учених, історії їх надходження до ВБУ. Дослідження виконано на базі архівних матеріалів та аналізу французькомовного фонду сектору організації фонду іноземної літератури відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ.

«Суспільна місія історика-бібліотекознавця: академік Іван Крип'якевич» – тема доповіді провідного бібліотекаря ЛНБ ім. В. Стефаніка Т. О. Литвин. Доповідь присвячена українському історичному діячові, дійсному члену наукового товариства імені Т. Шевченка, академіку АН УРСР І. П. Крип'якевичу, його ролі у дослідженні та розвитку книговидавничої справи в Україні. І. П. Крип'якевич чимало зробив для піднесення національної свідомості. Підкреслено, що його перші праці – цінне джерело для вивчення історії книговидавничої справи і мистецтва української книжки.

Про Михайла Сльозку – друкаря, письменника, бібліофіла та його бібліотеку як джерело творчості розповіла канд. іст. наук, с. н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ Т. М. Росовецька.

Запропонована канд. іст. наук, н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ Т. В. Коваль доповідь «Практик та теоретик бібліотечної справи Микола Іванович Сагарда» стала своєрідним поверненням вітчизняній науковій думці забутого імені українського бібліографа, теолога, філософа Миколи Івановича Сагарди. Охарактеризовано всі аспекти діяльності бібліографа у Всенародній бібліотеці України та висвітлено найбільш важливі напрями бібліотечно-бібліографічної роботи. Аналіз бібліотечної спадщини М. І. Сагарди із залученням архівних та рукописних джерел виявив вагомий внесок ученого у бібліотечну науку і, зокрема, у розробку проблем українського бібліографічного репертуару, бібліографії української періодики.

Свою доповідь м. н. с. ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України Л. Я. Кульчицька присвятила досліднику української бібліографії, книги та періодики Мирославу Бутрину, який був справжнім ентузіастом бібліотечно-бібліографічної справи в Україні і, зокрема, Львова, де він працював плідно, самовіддано й сумлінно. Зауважено, що всі його бібліографічні праці переконливо свідчать про існування бібліографії української книги протягом XIX–XX ст., і увага до цієї сфери наукової діяльності не припиняється. Праці М. Бутрина збагатили джерельну базу досліджень з історії формування національної бібліографії, зокрема, на сторінках періодичних видань. М. Бутрин поєднав у собі науковця, дослідника історії української бібліографії, бібліографа-практика, організатора бібліографічної роботи у Науковій бібліотеці Львівського національного університету ім. І. Франка та педагога. Наукові дослідження М. Бутрина є невід'ємною складовою національної культури і тому заслуговують на глибоке вивчення дослідниками книги та преси. Це гідний високої оцінки науковий добробок видатного представника галицької еліти, значний внесок у вивчення української бібліографії XIX–XX ст., красного письменства та персоналії.

У доповіді канд. іст. наук, с. н. с. НБУВ Н. Г. Солонської простежено розвиток бібліотечної спеціальності починаючи з Каллімаха, Костянтина Філософа, Іларіона.

Діяльності бібліотеки Кам'янець-Подільського уні-

верситету з відродження історичної пам'яті та формуванню національної свідомості (1918–1920) було присвячено доповідь канд. іст. наук, зав. бібліотеки Кам'янець-Подільського педагогічного університету В. С. Лозового. Доповідач розповів також про комплектування фондів бібліотеки, співпрацю з видавництвом Кам'янець-Подільського університету, тогочасні місцеві періодичні видання.

«Масова друкована графіка 20–30-х років XX століття як відбиток ідеології тогочасної культурної системи» – тема доповіді м. н. с. відділу образотворчих мистецтв НБУВ О. М. Донець. Вона підкреслила, що специфічною ознакою відділу образотворчих мистецтв є наявність образотворчих інформаційних видань, що представлені у його фондах різними видами масової друкованої (плакат, лубок, листівка тощо) та оригінальної графіки. Обробка та наукове опрацювання таких фондів має певні особливості і відрізняється від опрацювання інших інформаційних джерел. Одним з основних напрямів роботи сучасних дослідників є суто описова робота, введення в науковий обіг нових фактів та їхнє первісне узагальнення. Тому опис та аналіз такого матеріалу потребує спеціальних знань, комплексного, системного підходу, коли аналіз художніх особливостей проводиться невід'ємно від соціального контексту, аудиторії, специфічних соціокультурних функцій тощо.

У доповіді м. н. с. НБУВ Н. Ю. Белічко підкреслено, що 1950–1970-ті роки в українській книжковій графіці позначені високим професіоналізмом на міцній академічній основі, що стало характерною ознакою творчості майстрів старшого покоління. Спираючись на ці підвалини, молоді художники-ілюстратори вдалися до активних новаторських пошуків, розробки всього арсеналу засобів творення книги, прагнули вияву національної своєрідності.

Про збірку вітальних листівок у фондах НБУВ, їхню систематизацію та збереження розповіла м. н. с. НБУВ Т. А. Галькевич. Доповідачка вважає, що поштівка посідає належне місце в загальному культурному розвитку нації і як вид образотворчого мистецтва, і як джерело різнобічної наукової інформації. Оскільки газети та журнали, ілюстровані поштівки несуть на собі відбиток сьогочасності, вони є важливим джерелом для оцінки сприйняття тієї чи іншої події у минулому.

Доповідь н. с. відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ М. А. Стельмашевої була присвячена ролі бібліотекарів у формуванні та збереженні унікального франкомовного фонду НБУВ – універсальних та галузевих енциклопедій, довідників, словників, бібліографічних посібників, підручників кінця XVIII – поч. XIX ст. Подаються бібліографічні описи франкомовних довідкових видань згідно зі схемою бібліотечно-бібліографічної класифікації.

Викладач Слов'янського державного педагогічного інституту, аспірантка НБУВ Н. М. Шалашна вважає, що друга половина XIX ст. є періодом активізації історико-книгознавчої думки в Україні. У доповіді підкрес-

лено надзвичайне значення для розвитку історії книги в Україні наукової діяльності професора Київського університету С. Голубева, робіт О. Лазаревського, А. С. Петрушевича, А. Вапхнера тощо. Висвітлено діяльність українських друкарень.

На необхідності створення репертуару україномовних стародруків було наголошено в доповіді м. н. с. відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ Р. Є. Кисельова. У зв'язку зі специфікою матеріалу така робота виходить за межі бібліографії та книгознавства і потребує використання мовознавчих методів для аналізу пам'яток. Спроба визначення критеріїв відбору пам'яток для такого репертуару та їх застосування була продемонстрована на прикладі кирилических стародруків Почаївського Успенського монастиря XVIII ст.

Н. с. НБУВ Г. І. Солоіденко у доповіді «Розвиток бібліотекознавчої термінології в Україні (20-ті роки)» підкреслила особливу роль у процесі вироблення національної термінології Наукового товариства імені Т. Шевченка, Термінологічної комісії при Київському українському товаристві тощо, а також відзначила бібліотекознавців, що брали активну участь у розробці національної термінології, укладанні словників та енциклопедій – Є. Кивлицького, Л. Хавкіної та ін.

Роль краєзнавства у процесі національно-культурного відродження та роль Державної історичної бібліотеки – методичного центру з питань історичного краєзнавства висвітлили зав. відділу Державної історичної бібліотеки України В. П. Кисельова та зав. сектору О. В. Михайлова. Доповідачки наголосили, що зведена картотека матеріалів з історії міст і сіл України може бути використана для створення баз даних на інших носіях інформації для різних категорій користувачів; підкреслили, що саме краєзнавчі матеріали в бібліотеках підлягають довічному зберіганню через свою унікальність.

Доповідь провідного бібліотекаря відділу формування музичного фонду НБУВ І. В. Савченко була присвячена характеристиці нотних видань, що вийшли на території України і за її межами в період 1917–1923 рр., що включають твори народної творчості. У доповіді наведені дані про композиторів, фольклористів, які займалися збиранням, записом, систематизацією й обробкою творів народної музики, а також перелічені особи, з голосу яких записано пісні. Наведено історичні довідки, етнографічні характеристики й аналоги варіантів мелодій і текстів пісень. Підкреслено значення народної музики в культурно-історичному житті українського народу. Доповідачка висловила гіпотезу про те, що ліквідація церковно-музичної освіти і втрата традицій православної співу є однією з причин сучасного занепаду народно-пісенних традицій в Україні.

На прикладі приватної бібліотеки українського композитора, диригента і педагога Андрія Ілліча Гнатишина, що зберігається у відділі формування музичного фонду НБУВ, бібліотекар 1 категорії НБУВ Є. В. Кожушко продемонструвала специфіку бібліографічного опису нотних колекцій. Бібліотека А. Гнатишина містить

видання з історії музики, етнографії, фольклору України, праці з історії української церкви тощо.

З досвідом створення анотованого каталогу єврейських рукописів ознайомила учасників секції канд. іст. наук, зав. відділу фонду юдаїки НБУВ І. А. Сергєєва.

На думку канд. техн. наук, с. н. с. відділу наукових технологій збереження фондів НБУВ М. М. Омельченка та н. с. Л. П. Затоки, зберігання бібліотечного фонду та забезпечення його цілісності здійснюється бібліотекарем, тому доцільно підвищувати статус бібліотекаря-хранителя, який виконує роботи із збереження, консервації та реставрації фонду наукової бібліотеки як сховища рукописних та друкованих пам'яток на паперовому носії.

Увагу в доповіді бібліографа 1 категорії відділу національної бібліографії НБУВ С. А. Парпалій «Український бібліографічний репертуар як форма відображення історико-культурної спадщини» було приділено українському бібліографічному репертуару, який є частиною національної бібліографії, що підводить підсумки інтелектуальної праці, науки, культури та книговидання. Висвітлено історію формування українського бібліографічного репертуару, охарактеризовано основні напрями його створення на сучасному етапі в Україні. Так, НБУВ видала чотири випуски каталогу «Україномовна книга у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» з хронологічним охопленням 1798–1916 рр., підготовлено до друку п'ятий випуск за 1917–1923 рр.

«Біобібліографія як джерело збереження і передачі персоналогічної інформації» – доповідь м. н. с. відділу національної бібліографії НБУВ Д. В. Устиновського. В доповіді підкреслено, що персоналогічний аспект виявляється у біобібліографічних посібниках на двох рівнях, коли безпосередньо висвітлюється фігура героя і опосередковано – особистість бібліографа. Біобібліографічні посібники глибоко індивідуальні, і особистісні початки наскрізь їх пронизують. При єдності загальних вимог та методичних рекомендацій до їх складання, вплив автора досить помітний, наявність певних якостей, у першу чергу професіоналізму, дозволяє автору створити якісний бібліографічний посібник.

У доповіді «Наукове опрацювання україномовної книги в контексті повноти відображення національної культури» бібліограф 2 категорії відділу національної бібліографії НБУВ О. О. Ісасіко охарактеризував три складові – методику, проблематику і практику наукового опрацювання україномовної книги, які виступають як взаємопов'язані елементи в науково-дослідній роботі. Підкреслено, що робота над створенням репертуару української книги ведеться вперше з часу створення Національної бібліотеки України і навряд чи ще колись повториться, а відтак вона має проводитись з вичерпною повнотою книго-, бібліотеко- та бібліографознавчого вивчення і опису.

«Степан Родіон – літописець австралійської українки» – доповідь, яку підготувала зав. відділу Одеської державної наукової бібліотеки ім. О. М. Горького, аспірантка НБУВ Л. І. Сасіко.

Аспірантка НБУВ **Н. Р. Миронець** розповіла про Городоцьку бібліотеку барона Ф. Р. Штейнгеля – засновника одного з перших музеїв на Правобережній Україні, одним з відділів якого стала бібліотека, присвячена Волині. Підкреслено, що барон особисто брав участь у формуванні фонду бібліотеки, а його бібліотека стала регіональним центром, що забезпечував задоволення краєзнавчих документально-інформаційних потреб користувачів.

На засіданні секції також було обговорено проект рекомендацій конференції.

Людмила МУХА,

*канд. іст. наук, заст. генерального директора
НБУВ,*

Тетяна МЯСКОВА,

канд. іст. наук, н. с. НБУВ

© Л. В. Муха, 2002

© Т. Є. Мяскова, 2002

Бібліотекар і користувач у системі інформаційних комунікацій

У роботі секції «Бібліотекар і користувач у системі інформаційних комунікацій» (наук. кер. – канд. іст. наук, с. н. с., зав. відділу НБУВ Т. В. Добко, канд. філол. наук, відповідальний секретар Енциклопедії Сучасної України М. Г. Железняк; вчений секретар – зав. відділу НБУВ І. В. Сіра) взяли участь понад 40 осіб. Серед них – представники ЦНБ ім. Я. Коласа НАН Білорусі, Одеської державної наукової бібліотеки ім. О. М. Горького, наукових бібліотек Чернівецького національного університету та Рівненського державного гуманітарного університету, Бібліотеки Таврійської агротехнічної академії, Інституту геотехнічної механіки НАН України (м. Дніпропетровськ), Харківської державної зооветеринарної академії; співробітники бібліотек Києва: Державної науково-педагогічної бібліотеки України, Національного аграрного університету, Державної бібліотеки для дітей; фахівці НБУВ та ін.

Було заслухано 16 доповідей, в яких йшлося про розвиток бібліотечно-інформаційного обслуговування на сучасному етапі, розглядалися теоретико-методологічні питання вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів, необхідність дослідження інформаційних запитів сучасного читача, було проаналізовано етичні аспекти культури бібліотечно-обслуговування, проблеми формування позитивного образу сучасного бібліотекаря, підвищення його соціального статусу.

Проблема моніторингу інформаційних потреб користувачів та шляхи повнішого їхнього забезпечення турбує як фахівців бібліотек, так і викладачів спеціалізованих навчальних закладів, тому доповідачі порушували різні аспекти цієї тематики. У доповіді завідувачки відділу НБУВ **І. В. Сірої** «Моніторинг інформаційних потреб і запитів з метою найбільш повного їх задоволення – важливий напрям роботи сучасного бібліотекаря» було всебічно висвітлено ці питання. В рамках виконання наукової теми Інституту бібліотекознавства НБУВ «Технологія і організація формування та використання інформаційних ресурсів наукової бібліотеки» у 2002 р. у НБУВ було проведено багатоаспектне дослідження з метою вивчення стану надання бібліотечно-

інформаційних послуг користувачам Бібліотеки, аналізу впровадження нових форм інформаційного забезпечення, прогнозування розвитку інформаційного попиту та перспектив його задоволення, формування базового переліку бібліотечно-інформаційних послуг. У процесі дослідження були опрацьовані анкети учасників Міжнародної наукової конференції «Бібліотечно-інформаційний сервіс»; на основі аналізу даних інформаційних листів, розроблених відділами обслуговування літературою природничого та технічного і гуманітарного профілів, класифіковано систему послуг обслуговуючих відділів НБУВ; узагальнено дані з вивчення інформаційних запитів користувачів електронного каталогу Бібліотеки; проведено анкетування користувачів. Дослідження надало можливість виявити ефективні форми використання інформаційних ресурсів, запропонувати нові перспективні послуги, сформувавши базовий перелік цих послуг.

Значну увагу доповідачка приділила питанням взаємовідносин бібліотекаря та користувача. Бібліотекар-професіонал повинен володіти не тільки методикою і технологією організації обслуговування, консультування, але й певними навичками визначення способу мислення користувача, його мотивів, інтересів, ставлення до людей і до себе. Взаємодія бібліотекаря та користувача – це складний процес комунікації, предметом якого є документ та інформація. Бібліотекар повинен бути професіоналом не тільки у виявленні, задоволенні та розвитку потреб користувача, але й в організації спілкування партнерів. На часі бібліотекознавча розробка і популяризація сучасної моделі бібліотечно-інформаційного обслуговування.

М. С. Костенко, викладач Рівненського державного гуманітарного університету висвітлила можливості обласних універсальних бібліотек щодо забезпечення інформаційних потреб фахівців культури та мистецтва. Вивчення проблеми ефективності інформаційно-бібліотечно-забезпечення культури та мистецтв (ІБЗКМ) має два важливі аспекти: теоретичний, що включає побудову концепції оптимального ІБЗКМ, і прагматичний,